Lietas arhīva Nr. C-1359-20/34
ECLI:LV:ZRT:2020:0710.C73526819.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jēkabpilī 2020. gada 10. jūlijā

Zemgales rajona tiesa: tiesnese Inese Tumanova,
ar tiesas sēdes sekretāri Ilzi Stanku,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasībā pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2019. gada 22. augustā biedrība "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" (turpmāk – prasītāja) cēla prasību tiesā pret /pers. B/ (turpmāk – atbildētājs) par zaudējumu piedziņu (lietas 4.-6., 55. lapa).

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja zaudējumus 6738,20 *euro*, likumiskos procentus 85,30 *euro*, kopā – 6823,50 *euro*, tiesas izdevumus, kā arī noteikt prasītājai tiesības saņemt likumiskos procentus no pamatparāda.

Prasība pamatota ar Civillikuma 3., 1759., 1765., 1775., 1779., 1784., 1895. pantu, Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (turpmāk – OCTA likums) 41. panta otrās daļas 1. punktu.

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka 2018. gada 7. februārī plkst. 18:07 notika ceļu satiksmes negadījums (turpmāk – CSNg), kurā iesaistīts atbildētājs, kā transportlīdzekļa VW TOUAREG, valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, (turpmāk - transportlīdzeklis VW TOUAREG), turētājs un vadītājs.

Saskaņā ar Ceļu policijas izziņu par CSNg un Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018. gada 21. decembra spriedumu atbildētāja rīcība bija cēloniskā sakarā ar CSNg izraisīšanu.

[1.2] Uz CSNg brīdi transportlīdzeklim VW TOUAREG nebija veikta īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšana.

[1.3] CSNg rezultātā tika nodarīti zaudējumi SIA "SWEDBANK LĪZINGS" piederošajam un SIA "VESSPO" turējumā esošajam transportlīdzeklim BMW X3 XDRIVE 20D, valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/.

Pamatojoties uz atlīdzības pieteikumu, transportlīdzekļa apskates protokolu, remonta aprēķinu, apdrošināšanas akciju sabiedrība "BALTA" 2018. gada 13. aprīlī veica apdrošināšanas atlīdzības izmaksu 5737,37 *euro* apmērā (bez cietušā pašriska 140 *euro*).

Turpmāk, pamatojoties uz OCTA likuma 51. panta pirmo daļu apdrošināšanas akciju sabiedrība "BALTA" pieprasīja apdrošināšanas akciju sabiedrībai "BTA" atlīdzināt apdrošināšanas atlīdzību. Apdrošināšanas akciju sabiedrība "BTA" veica attiecīgo izmaksu 5877,37 *euro* 2019. gada 7. martā (t.sk. pievienojot arī pašrisku 140 *euro*).

[1.4] Saskaņā ar ???? likuma 51. panta pirmās daļas 1. punktu prasītāja nodrošina apdrošināšanas atlīdzības izmaksu to zaudējumu segšanai, kurus nodarījis transportlīdzeklis, kura īpašnieks savu civiltiesisko atbildību nav apdrošinājis.

Pamatojoties uz apdrošināšanas akciju sabiedrības "BTA" 2019. gada 11. marta zaudējumu atlīdzības pieprasījumu, prasītāja 2019. gada 21. martā nolēma izmaksāt atlīdzības summu 6652,12 *euro*, tajā skaitā par transportlīdzekļa bojājumiem 5877,37 *euro* un atlīdzību lietas administrēšanas izdevumi 774,75 *euro*. Izmaksa veikta ***2019. gada 25. martā un 15. aprīlī.***

[1.5] Pamatojoties uz ???? likuma 41. panta otrās daļas 1. punktu, 2019. gada 27. martā un 2019. gada 7. maijā prasītāja nosūtīja atbildētājam pretenziju par zaudējumu atlīdzināšanu un lūgumu veikt samaksu, brīdinot atbildētāju, ka pretējā gadījumā prasītāja nodos augstāk minētās parādsaistības parādu piedziņas uzņēmumam vai vērsīsies tiesā ar prasības pieteikumu par zaudējumu piedziņu piespiedu kārtā, kā arī atbilstoši Civillikuma 1759. panta pirmās daļas 1. punktam, par katru parāda samaksas nokavējuma dienu atbildētājam būs jāmaksā aprēķinātie likumiskie procenti.

Sakarā ar to, ka apmaksa netika veikta, **likumiskie procenti aprēķināti par laika periodu no 2019. gada 27. maija līdz 2019. gada 14. augustam 85,30 *euro* apmērā**.

[1.6] Tā kā atbildētājs nesedza prasītājam zaudējumus, prasītāja atbilstoši 2008. gada 3. novembra Sadarbības līguma Nr. 00910-10-08 nosacījumiem un izsniegtajai pilnvarai pilnvaroja SIA "Juliānus Inkasso Latvija" iekasēt no atbildētāja iepriekšminētos zaudējumus, līdz ar ko prasītājam ir radušies papildus zaudējumi fiksētās maksas LVL 60,50 **(86,08 *euro*)** apmērā par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā (nepieciešamo dokumentu izprasīšana un to apkopošana, prasības pieteikuma sagatavošana, nosūtīšana), kas ir apstiprināts ar Pakalpojuma cenrādi pie sadarbības līguma, SIA "Juliānus Inkasso Latvija" faktūrrēķinu un prasītāja maksājuma uzdevumu.

???? likuma 51. panta trešās daļas 1. punkts paredz, ka **no Garantijas fonda sedz ne tikai izdevumus par ekspertīzi vai citām prasības nokārtošanai nepieciešamajām darbībām,** ja saskaņā ar ???? likumu Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs pieņem lēmumu par apdrošināšanas atlīdzību, bet arī **izdevumus, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības regresa** kārtībā. Likumdevējs skaidri ir norādījis, kādi zaudējumi vēl rodas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojam, un tie ir prasību nokārtošanai nepieciešamie izdevumi - 1) izdevumi par ekspertīzi vai citām prasības nokārtošanai nepieciešamajām un 2) izdevumi, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības regresa kārtībā *(prasība saukti par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanas izdevumiem 86,08 euro (LVL 60,50) apmērā)*, kas izmaksājami no Garantijas fonda.

Norādīts, ka tādējādi, *zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanas izdevumi* 86,08 *euro* (t.sk. PVN 21%) apmērā ???? likuma 51. panta trešās daļas 1. punkta izpratnē ir izdevumi, kas prasītājai radušies atgūstot no Garantijas fonda izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību regresa kārtībā.

Administrēšanas izdevumi tāpat kā trešajai personai izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība rada prasītājam mantiski novērtējamu pametumu jeb zaudējumus.

Norādīts, ka pamatojoties uz Civillikuma 1759., 1779., 1784. pantu nosacījumiem, kā arī ???? likuma 51. panta trešās daļas 1. punkta nosacījumiem, prasītāja uzskata, ka atbildētāja pienākums ir segt ne tikai zaudējumus, kas saistīti ar apdrošināšanas atlīdzības izmaksu un likumiskos procentus par apmaksas kavējumu, bet arī papildus zaudējumus, kas saistīti ar zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā.

Motīvu daļa

[2] Pārbaudot un novērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

[3] Civillikuma 1402. pants noteic, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma. Saskaņā ar Civillikuma 1770. pantu ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Atbilstoši Civillikuma 1775. pantam katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina. Civillikuma 1779. pants paredz, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (turpmāk – OCTA likums) 41. panta otrās daļas 1. punktu Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs ir tiesīgs iesniegt regresa prasību pret ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieku vai - transportlīdzekļa līzinga gadījumā – transportlīdzekļa reģistrācijas apliecībā norādīto transportlīdzekļa turētāju, ja nav apdrošināta īpašnieka civiltiesiskā atbildība.

Saskaņā ar OCTA likuma 51. panta trešās daļas 1. punktu no Garantijas fonda sedz izdevumus par atlīdzības lietas administrēšanu vai citām prasības nokārtošanai nepieciešamajām darbībām, ja saskaņā ar šo likumu Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs pieņem lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu vai atteikumu izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, un izdevumus, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības regresa kārtībā.

[3.1] No 2019. gada 31. janvāra izziņas par ceļu satiksmes negadījumu redzams, ka 2018. gada 7. februārī plkst. 18.07 notika CSNg, par kura izraisītāju atzīts atbildētājs (lietas 7.-8. lapa).

No lietas materiāliem var secināt, ka atbildētājs CSNg brīdī bija transportlīdzekļa turētājs (lietas 29., 30., 33. lapa).

No prasītājas publiski pieejamās datu bāzes redzams, ka uz CSNg brīdī transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildības apdrošināšana nebija spēkā (lietas 74. lapa).

[3.2] No 2019. gada 21. marta lēmuma Nr. 0240/T-94/2019, 2019. gada 21. marta lēmuma Nr. 0240/T-94/2019 ADM, 2019. gada 25. marta maksājuma uzdevuma Nr. 594 un 2019. gada 15. aprīļa maksājuma uzdevuma Nr. 701 redzams, ka prasītāja izmaksāja atlīdzības summu 5877,37 *euro* un lietas administrēšanas izdevumus 774,75 *euro* (lietas 29., 30., 31. un 32. lapa).

Lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka atbildētājs labprātīgi būtu atlīdzinājis zaudējumus vai apstrīdējis aprēķinu.

[3.3] Pieteikumā norādīts, ka zaudējumu apmēra noteikšana ir objektīvi saistīta ar papildu izdevumiem, kas atbilstoši OCTA likuma 51. panta trešās daļas 1. punktam tiek maksāta no Garantijas fonda līdzekļiem. Pildot ar likumu noteikto pienākumu nodrošināt ceļu satiksmes negadījumā cietušo trešo personu interešu aizsardzību (OCTA likuma 44. panta pirmā daļa), atbildētājs Garantijas fonda līdzekļus izlieto ne tikai apdrošināšanas atlīdzības izmaksai, bet arī ar to saistītu pasākumu finansēšanai. Šie izdevumi tāpat kā trešajai personai izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība rada prasītājam mantiski novērtējamu pametumu jeb zaudējumus.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājs nesedza prasītājam zaudējumus labprātīgi, tāpēc prasītāja atbilstoši 2008. gada 3. novembra Sadarbības līguma Nr. 00910-10-08 (lietas 44.-48. lapa) nosacījumiem un izsniegtajai pilnvarai pilnvaroja SIA "Juliānus Inkasso Latvija" iekasēt no atbildētāja zaudējumus, līdz ar ko prasītājai ir radušies papildus zaudējumi 86,08 *euro* apmērā par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā (lietas 51., 52. lapa).

Prasītāja iesniedza pierādījumus par saistības pastāvēšanu un parāda summu. Tiesa uzskata par pierādītu, ka zaudējumi prasītājai radušies atbildētāja vainas dēļ. No lietas materiāliem secināms, ka ne līdz prasības celšanas dienai tiesā, ne līdz prasības izskatīšanai tiesā atbildētājs parādu prasītājai nav samaksājis, kā arī nav apstrīdējis parāda aprēķinu.

Tādēļ tiesai nav pamata apšaubīt prasītājas prasības pieteikumā norādītos apstākļus par zaudējumu esamību.

[4] Prasītāja aprēķināja likumiskos procentus **par laiku periodu no 2019. gada 27. maija līdz 2019. gada 14. augustam 85,30 *euro* apmērā.**

Civillikuma 1652. panta pirmās daļas 3. punkts noteic, ka parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.

Saskaņā ar Civillikuma 1753. pantu ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1756. pantu pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Civillikuma 1759. panta 1. punktā noteikts, ka procenti jāmaksā par katra parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem.

Tiesa uzskata, ka zaudējumu piedziņas lietās nav piemērojami Civillikuma 1759. panta nosacījumi, jo tie attiecas tikai uz parāda piedziņas prasījumiem, tas izriet arī no minētās likuma normas satura. Tiesa atzīst, ka nav pamata piedzīt no atbildētāja likumiskos procentus, kas aprēķināti par zaudējumiem. Tikai ar tiesas spriedumu tiek konstatēti zaudējumu piedziņas priekšnoteikumi un pienākums tos atlīdzināt. Tādējādi nav pamata līdz sprieduma taisīšanai aprēķināt nokavējuma procentus. Lai atzītu atbildētājas pienākumu maksāt procentus, ir jākonstatē saistību izpildes (samaksas) nokavējums.

Analizējot Civillikuma 1656. panta piemērošanas aspektus, judikatūrā nostiprināta atziņa, ka par laika posmu, kamēr pastāv strīds, nav pieļaujama likumisko procentu aprēķināšana (*Augstākās tiesas 2003. gada 17. decembra spriedums lietā Nr. SKC-610, 2012. gada 5.septembra spriedums lietā Nr. SKC-366, 2014. gada 21. marta spriedums lietā Nr. SKC-135, 2015. gada 8. oktobra spriedums lietā Nr. SKC-101*).

Tiesas atziņa izriet arī no tiesu prakses par zaudējumu piedziņu (*Kurzemes apgabaltiesas 2019. gada 31. oktobra spriedums lietā Nr. C33524618, CA-0306-19*).

Ņemot vērā minētos apsvērumus prasība daļā par likumisko nokavējuma procentu piedziņu ir noraidāma.

[5] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. pantu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Tā kā prasība tiek apmierināta daļēji, no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami samaksātie tiesas izdevumi proporcionāli tiesas apmierinātā prasījuma apmēram.

[5.1] Iesniedzot prasības pieteikumu, prasītāja samaksāja valsts nodevu 507,58 *euro* (lietas 53. lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 *euro* (lietas 54. lapa).

[5.2] Apmierinot prasību par summu 6738,20 *euro* apmērā no celtās prasības par summu 6823,50 *euro*, prasība tiek apmierināta par 98,75 % un par labu prasītājai piedzenama valsts nodeva 501,24 *euro* (98,75% no 507,58).

Līdz ar to no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami tiesas izdevumi 504,44 *euro* (501,24+3,20) apmērā.

[6] Turklāt no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 2,63 *euro* apmērā, jo ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi kopumā sastāda 5,83 *euro* (lietas 2. lapa), bet prasītāja, iesniedzot prasību tiesā, samaksāja 3,20 *euro* (lietas 54. lapa).

[7] Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam un Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 21. panta otro daļai atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš – 60 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

[8] Saskaņā ar Civillikuma 1765. pantu un Civilprocesa likuma 195. pantu prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos sešus procentus gadā no piespriestās, bet nesamaksātās zaudējumu summas, taču nepārsniedzot zaudējumu apmēru.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41., 42., 97., 199., 195., 204.[1] pantu, Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 21. panta otro daļu, tiesa

nosprieda

1. prasību apmierināt daļēji.

2 . Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu biedrībai "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs", reģistrācijas Nr. 40008084453:

2.1. zaudējumus 6738,20 *euro*;

2.2. tiesas izdevumus 504,44 *euro*;

kopā 7242,64 *euro* (septiņi tūkstoši divi simti četrdesmit divi *euro* 64 centi).

3. Noraidīt prasību daļā par likumisko procentu 85,30 *euro* piedziņu.

4. Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,63 *euro*.

5. Noteikt /pers.B/sprieduma labprātīgas izpildes termiņu - 60 dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

6. Noteikt biedrībai "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt 6% gadā no zaudējumu summas par laiku no sprieduma spēkā stāšanās līdz pilnīgai izpildei (izsoles dienai), nepārsniedzot zaudējumu apmēru.

7. Noteikt, ka biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" labā piedzenamo naudas summu samaksa veicama AS "Swedbank" kontā Nr. LV65HABA0551022538931.

8. Noteikt, ka valsts ienākumos piedzenamo ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa veicama norēķinu kontā: saņēmējs - Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316, Antonijas iela 6, Rīga, saņēmēja iestāde - Valsts kase, konta Nr. LV51TREL2190458019000, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis - kods 21499, personas dati, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi (samaksas kvīts iesniedzama Zemgales rajona tiesā).

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas (datums, kad spriedums ir pieejams tiesas kancelejā), iesniedzot sūdzību Zemgales rajona tiesā.

Sprieduma sastādīšanas un pieejamības tiesas kancelejā datums – 2020. gada 10. jūlijs.

Tiesnese I.Tumanova